

Sieci telekomunikacyjne

dr inż. Mirosław Szymanowski

C5 707

email: miroslaw.szymanowski@pwr.wroc.pl

Egzamin

- Wykład kończy się egzaminem, który będzie przeprowadzony w formie testowej
- Test wielokrotnego wyboru (4 odpowiedzi)
- Test „synchroniczny” (20-30 sek. na pytanie)
- Każdy wykład będzie się kończył zestawem przykładowych pytań, nie są to jednak pytania egzaminacyjne

Termin egzaminu
22.06 godz 11-15 w sali 205

Poprawa
28.06 godz. 11-13 sala 205

Materiały dydaktyczne

- <http://zstux.ita.pwr.wroc.pl>
  - Link e-ZST
  - Login; numer indeksu
  - Hasło; numer indeksu
  - Klucz do kursu; 0059

Apel o budowę „intelektualnego modelu systemu telekomunikacyjnego”

- <http://www.telefon.pl/>
- <http://www.techbox.pl/?strona=32>
- <http://www.fkn.pl/>

- **Muzeum Poczty i Telekomunikacji**

ul. Krasińskiego 1, 53-301 Wrocław

- niedziela 11.00-14.30 bezpłatna
- poniedziałek – piątek 10.00-15.00
- wtorek nieczynne
- <http://www.seg.co.uk/telecomm/index.htm>
- <http://korea.park.org/Japan/NTT/MUSEUM/>

Podstawowe określenia (1)

- Telekomunikacja - nadawanie, odbiór lub transmisja informacji jakiegokolwiek natury, w szczególności: sygnałów, znaków, pisma, obrazów lub dźwięków, za pomocą przewodów, fal radiowych bądź optycznych lub innych środków wykorzystujących energię elektromagnetyczną

Podstawowe określenia (2)

- Sieci telekomunikacyjne – systemy telekomunikacyjne to urządzenia telekomunikacyjne (sprzęt oraz oprogramowanie) i linie telekomunikacyjne, zestawione i połączone w sposób umożliwiający przekaz sygnałów pomiędzy określonymi zakończeniami sieci, za pomocą przewodów, fal radiowych bądź optycznych lub innych środków wykorzystujących energię elektromagnetyczną

Cechy systemu telekomunikacyjnego (1)

Regulacje prawne

- **Telekomunikacja dziedziną regulowaną**
deregulacja, demonopolizacja, urynkowienie itp
- Przyczyny regulacji
  - Kompatybilność
  - Ograniczone pasmo radiowe
  - Ograniczone zasoby numeracyjne

PRAWO TELEKOMUNIKACYJNE

- Stanowienie prawa (ze względów konstytucyjnych pozostawione w ręku ministra jak to nazywa ustawa „ właściwego do spraw łączności”),
- Regulacja dostępu do rynku telekomunikacyjnego,
- Nadzór nad relacjami pomiędzy partnerami na rynku,
- Kontrola zachowań na rynku - kontrola przestrzegania prawa i zasad „ fair play”.

PRAWO TELEKOMUNIKACYJNE

DEFINICJA USŁUG POWSZECHNYCH (art. 49)

- Usługi telefoniczne, z wyłączeniem usług dostępu do sieci, usługi faksowe oraz usługi transmisji danych w paśmie fonicznym za pomocą modemów świadczone przez operatorów publicznych w stacjonarnych publicznych sieciach telefonicznych, wraz ze świadczeniami dodatkowymi, polegającymi na:
  - 1) udzielaniu informacji o numerach abonentów, zwanym dalej „usługą biura numerów”,
  - 2) udogodnieniach dla osób niepełnosprawnych,
  - 3) dostarczaniu, na pisemne żądanie abonenta, szczegółowego wykazu wykonanych mu usług telekomunikacyjnych

Cechy systemu telekomunikacyjnego (2)

- Tajemnica telekomunikacyjne
  - Treść korespondencji
  - Numer itp.. (billingi)
- Strona praktyczna

Cechy systemu telekomunikacyjnego (3)

Zasięg globalny

- Ponad 1 mld terminali telefonicznych – stacjonarnych
- Około 1,5 mld terminali ruchomych
  - Gęstość liczba abonentów na sto mieszkańców
  - Oddzielne liczenie
  - Tendencje
- Koszt jednego terminala + infrastruktury
  - Stacjonarny około 1500 \$
  - Komórkowy około 2000 \$
- Zalety zasięgu globalnego
- Wady zasięgu globalnego

Cechy systemu telekomunikacyjnego (4)

Podział sieci

- Komutacja łączy (kanałów)
  - PSTN
  - ISDN
  - PSTN/ISDN
  - Miary jakości
    - Prawdopodobieństwo właściwej jakości połączenia bliskie 1
    - Prawdopodobieństwo uzyskania połączenia mniejsze od 1
- Komutacja pakietów
  - Miary jakości
    - Średni czas po którym informacja dochodzi do użytkownika
    - Prawdopodobieństwo uzyskania połączenia praktycznie 1

Cechy systemu telefonicznego (1)

- Charakter sygnału analogowy sygnału 300-3400 Hz, ale najczęściej przetwarzany na cyfrowy
  - 64 kbit/s (PCM)
  - 13 kbit/s (GSM)
- Mała efektywność wykorzystania przydzielonych na czas rozmowy zasobów, wynikająca z przerw międzysylabowych, międzyzdaniowych itp., efektywny czas rozmowy wynosi około 40 - 50 %. Próby korzystania nieefektywnego czasu są prowadzone od bardzo dawna.

Cechy systemu telefonicznego (2)

- Mała efektywność wykorzystania łącza abonenckiego (od 0,05 do 0,1 erlanga), co odpowiada tylko 5-10 % jego korzystaniu w godzinie największego ruchu
- Średni czas trwania rozmowy około 2 minut, przy czym rozmowy miejscowe są na ogół krótsze rozmowy międzymiastowe dłuższe, a rozmowy międzynarodowe najdłuższe.
- Dwuprzewodowość łącza abonenckiego. Łącza abonenckie są praktycznie zawsze dwuprzewodowe, chociaż trzeba pamiętać, że w nowoczesnej sieci telekomunikacyjnej wszystkie łącza międzycentralowe w tym międzymiastowe są zawsze czteroprzewodowe

Cechy systemu telefonicznego (3)

- Mała efektywność wykorzystania łącza abonenckiego (od 0,05 do 0,1 erlanga), co odpowiada tylko 5-10 % jego korzystaniu w godzinie największego ruchu
- Średni czas trwania rozmowy około 2 minut, przy czym rozmowy miejscowe są na ogół krótsze rozmowy międzymiastowe dłuższe, a rozmowy międzynarodowe najdłuższe.
- Dwuprzewodowość łącza abonenckiego. Łącza abonenckie są praktycznie zawsze dwuprzewodowe, chociaż trzeba pamiętać, że w nowoczesnej sieci telekomunikacyjnej wszystkie łącza międzycentralowe w tym międzymiastowe są zawsze czteroprzewodowe

Cechy systemu telefonicznego (4)

- Ograniczone opóźnienie sygnału między rozmówcami, wynikające z obiektywnych czynników fizjologicznych i przyzwyczajenia użytkowników telefonu
  - 20 ms
  - do 150ms (łącza satelitarne)
  - Powyżej 300ms
- Pełna symetria w wymianie informacji (pełny duplex), praktycznie rozmowa telefoniczna jest prowadzona "na zakładkę" tzn. występują stany w których mówią obydwaj rozmówcy.

Cechy systemu telefonicznego (5)

- Zdalne zasilanie stacjonarnego terminala abonenckiego, przynajmniej w zakresie funkcji podstawowych. Nowoczesne złożone i wielofunkcyjne terminale (np. aparaty telekopiowe, aparaty z automatycznymi sekretarkami itp.) muszą być często zasilane ze źródła lokalnego najczęściej z sieci 220V, jednak w przypadku zaniku tego napięcia muszą realizować funkcję co najmniej zwykłego aparatu telefonicznego

Podstawowe elementy systemu telekomunikacyjnego

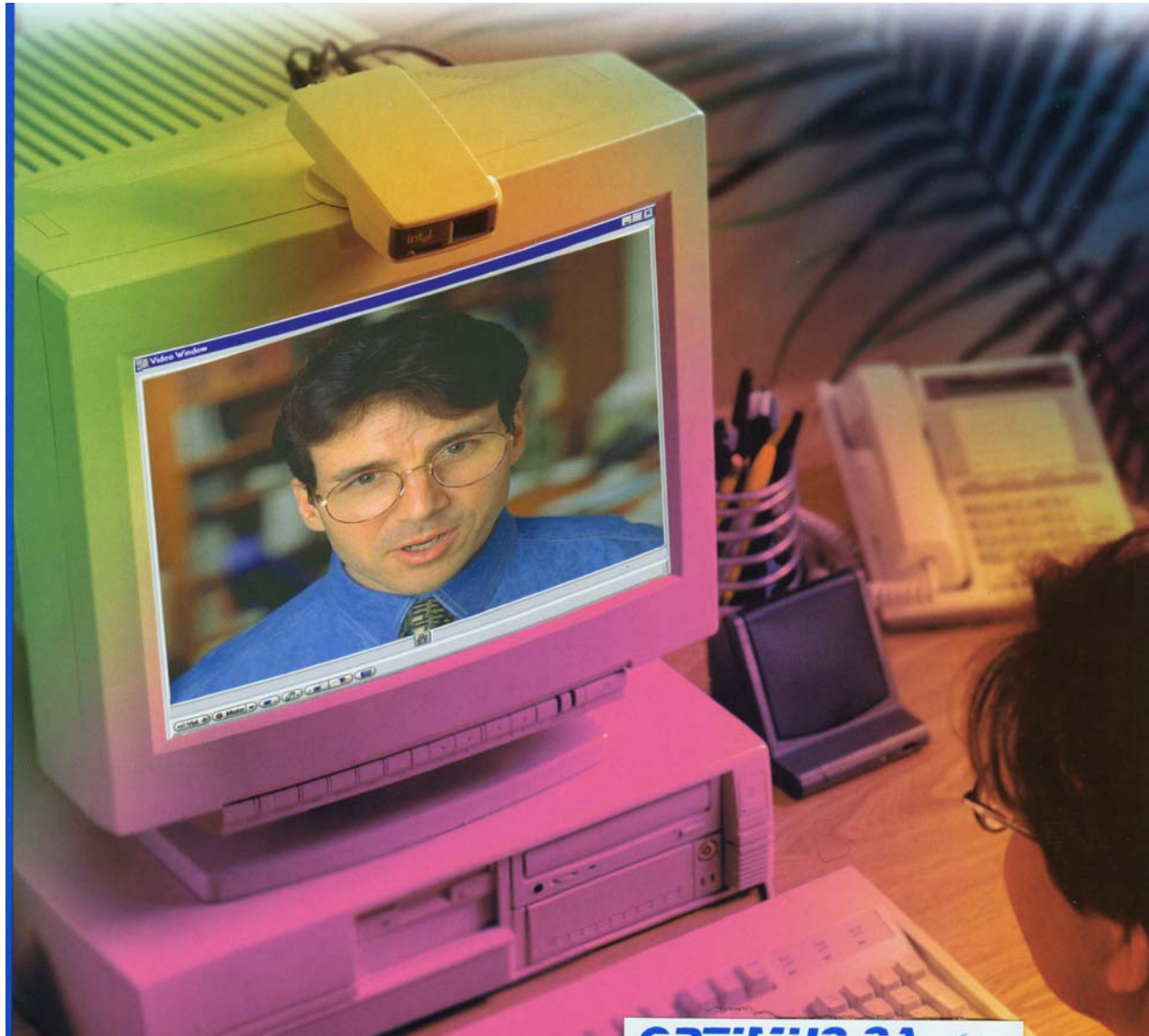
- Terminale telekomunikacyjne przetwarzają informacje użytkownika na postać nadającą się do przesłania przez sieć
- Sieć telekomunikacyjna podzielona w kanały, wiązki, relacje
- Z terminalami i siecią związane są:
  - Zakłócenia
  - Ograniczenia techniczne

Terminale

Postać sygnału użytkownika

- Mowa, dźwięk
- Obraz nieruchomy (np.fax)
- Obraz wolnozmienny
- Obraz ruchomy
- Tekst
- Sygnał multimedialny

Media Connect 6300

Media Connect 9000

Terminale

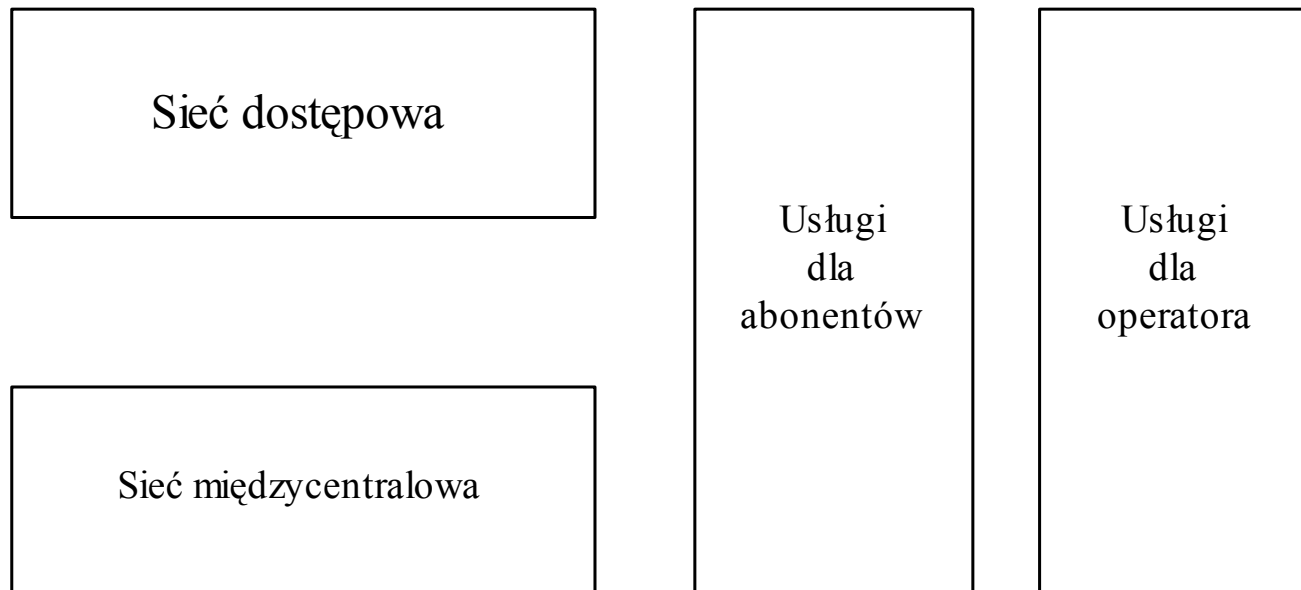
Sygnał wyjściowy/wejściowy

- Podstawowe dane
  - Pasma dla sygnałów analogowych (w Hz)
  - Przepływność dla sygnałów cyfrowych (w bitach na sek)
  - Protokoły komunikacyjne (użytkowe)
  - Protokoły sygnalizacyjne
- Ograniczenia
  - Niedoskonałość przetworzenia np. szum kwantyzacji, zniekształcenia wynikające z nie prostoliniowości charakterystyk itp..
  - Czas przetwarzania

Sieć telekomunikacyjna

- Łącza metaliczne (miedziane) symetryczne
- Łącza metaliczne (miedziane) koncentryczne
- Łącza światłowodowe
- Łącza radiowe, w tym mikrofalowe
- Łącza optyczne

Podstawowy schemat blokowy współczesnej sieci telekomunikacyjnej

Sieć międzycentralowa

- Pełny standard
- Prawie zawsze cyfrowa (w Polsce więcej niż 90 %)
- 64 kbit/s
- Najczęściej światłowodowa
- Zawsze z redundancją
  - Struktura kratowa
  - Struktura pierścieniowa

Sieć dostępową

- Def. Sieć między terminalem użytkownika i najbliższym węzłem (w systemach telefonicznych pętla abonencka)
- Najdroższy element sieci (systemu) telekomunikacyjnej, nawet do 60 %, ale w nowoczesnych systemach raczej mniej
- Mało wykorzystana
- Ciągły deficyt
- W nowoczesnych systemach jedyny odcinek analogowy w drodze połączeniowej, decydujący o jej jakości
- W literaturze to problem ostatniej mili

Sieć ze współdzielonymi zasobami między wielu abonentów

- Sieci komórkowe
- CATV (telewizja kablowa)
- „Key system”
- Systemy radiodostępowe
- WLAN
- Bluetooth

Sieć współdzielonymi zasobami między wiele aplikacji jednego abonenta

- ISDN
- SDI
- xDSL
- Inne np. dane nad głosem

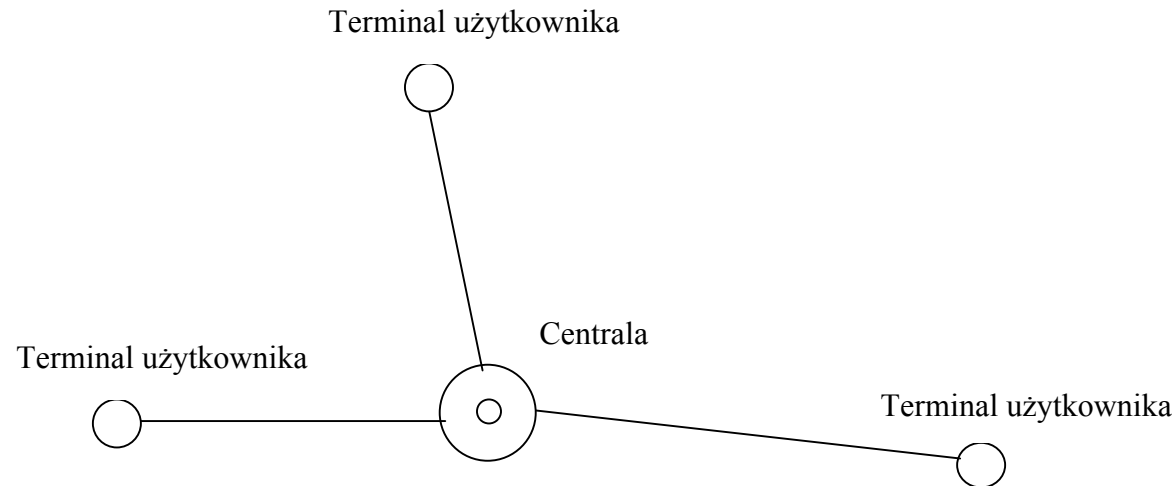
Podział sieci dostępowych według technologii wykonania

- miedziane wąskopasmowe (symetryczne)
- miedziane szerokopasmowe (koncentryczne)
- światłowodowe (pasywne i aktywne)
- światłowodowo - miedziane,
- radiowe (stacjonarne i ruchowe, satelitarne, stratosferyczne)

Sieci światłowodowe w pętli abonenckiej FITL
(*Fiber In The Loop*),
Sieci Hybrydowe

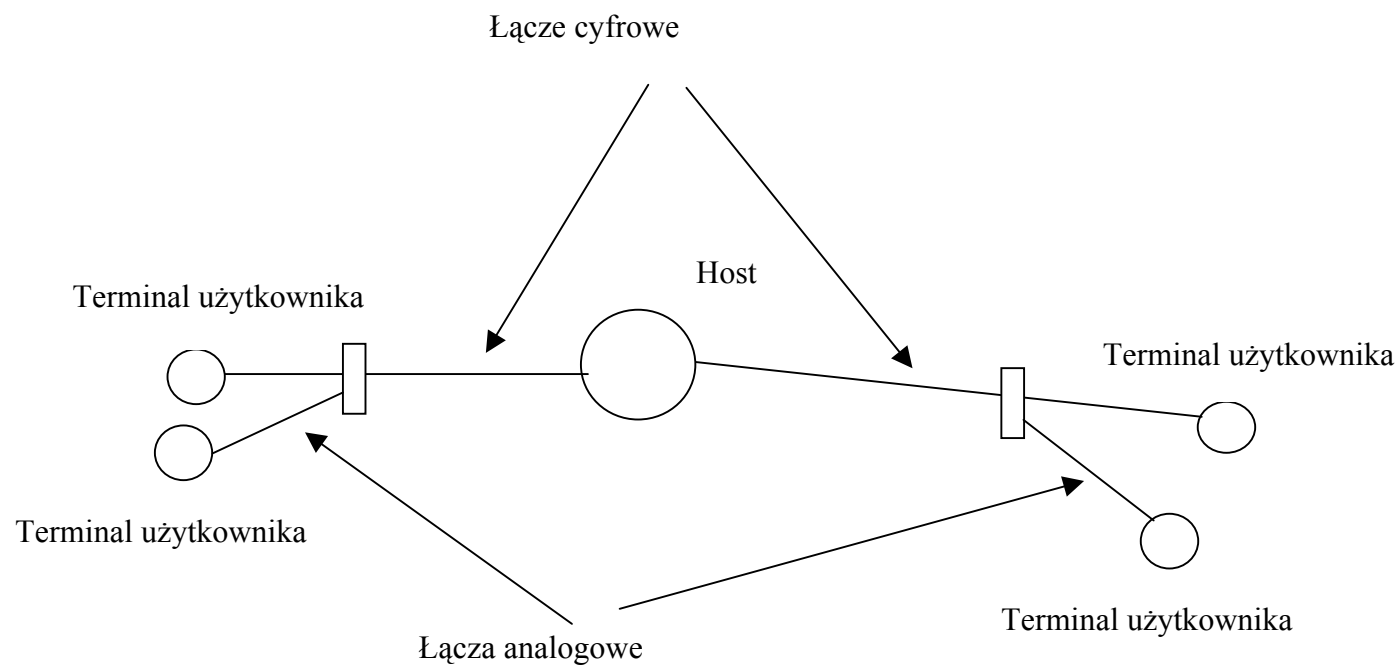
- FTTH (*Fiber To The Home*) - światłowód do mieszkania.
- FTTC (*Fiber To The Curb*) - światłowód do krawężnika
- FTTB (*Fiber To The Bulding*) - światłowód do budynku,

I etap rozwoju sieci dostępowych telekomunikacyjnych do lat 90 XX w.

- Średnia długość łącza abonenckiego około 5 km, jest to granica dobrej jakości łącza
- Duża liczba małych central, konieczna do pokrycia całego obszaru (np. we Wrocławiu ponad 20 central)

II etap rozwoju sieci dostępowych telekomunikacyjnych lata 90 XX w.

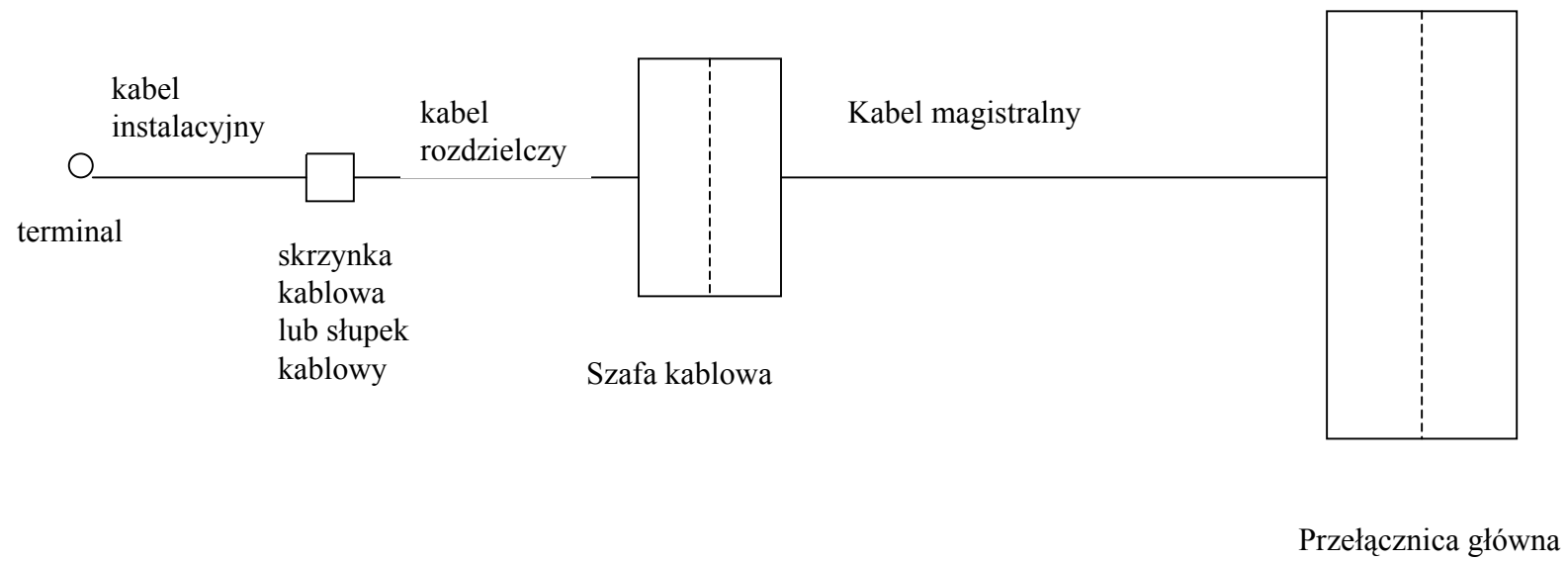
II etap rozwoju sieci dostępowych telekomunikacyjnych lata 90 XX w.

- Część centrali współpracującą z abonentami wyprowadzono w pobliże abonentów (koncentrator abonencki)
- Znacznie mniej central koniecznych dla pokrycia danego obszaru (np. we Wrocławiu 4)
- Abonenckie łącza analogowe o średniej długości około 2 km
- Między hostem na koncentratorze - styk firmowy
- Stosunkowo drogie rozwiązanie

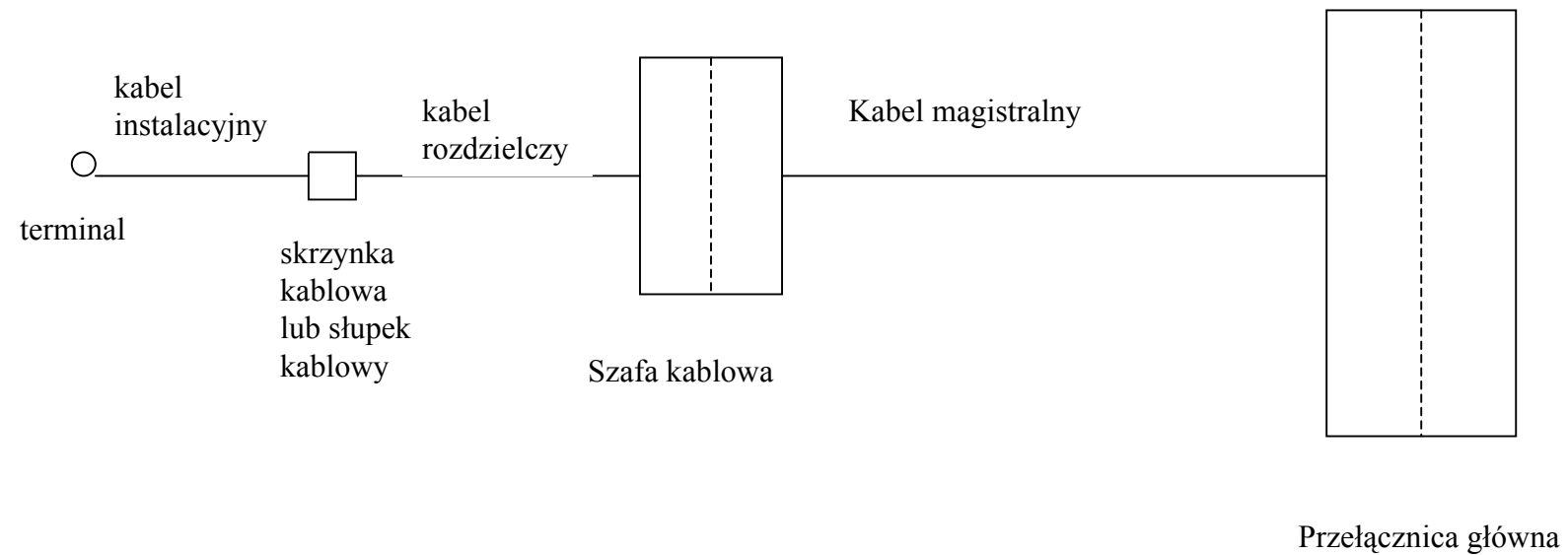
III etap rozwoju sieci dostępowych telekomunikacyjnych ostatnie lata XX w.

- Styk firmowy zastąpiono stykiem standardowym V5.2
- W miejsce koncentratora wprowadzono urządzenie dostępowe tańsze o mniejszej pojemności
- Dalsze skrócenie łącza abonenckiego (analogowego) nawet do 300 m
- Doskonała jakość
- Dogodna płaszczyzna do wprowadzenia usług szerokopasmowych technika xDSL
  - ADSL do około 8 Mbit/s (neotrada)
  - VSDL do około 50 Mbit/s (video na żądanie)

Fizyczna budowa łączy abonenckich

Fizyczna budowa łączy abonenckich

- Punkty elastyczności sieci (mają dwie strony połączone w sposób półstały)
  - Skrzynka kablowa lub słupek kablowy
  - Szafa kablowa
  - Przełącznica główna
- Elementy stałe
  - Studnie kablowe
  - Studnie podszaflowe
  - Mufy kablowe

Pytania kontrolne

1. Co jest usługa powszechna w rozumieniu Prawa telekomunikacyjnego
2. Podstawowe cechy systemu telekomunikacyjnego
3. Podstawowe cechy systemu telefonicznego
4. Sieć dostępową
5. Sieć międzycentralowa
6. Zadania terminali telekomunikacyjnych